

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سیمای مؤمنین

ترجمہ

رسالة الحقوق امام سجاد ؑ

مترجم: محمد صادق قبادی

قبادی، محمد صادق - ۱۳۳۸.

ترجمه رساله الحقوق، سیمای مؤمنین / محمد صادق قبادی - قم: مؤسسه انتشارات حلم، ۱۳۸۵.

ISBN: 964-8490-34-1

۹۶ / ص.

فهرستبوسی بر اساس اطلاعات فیها.

کتابنامه: ص. [۹۵] - ۱۹۶ همچنین به صورت زیرنویس.

۱. سیمای مؤمنین - ترجمه رساله الحقوق - اسلام ۲. سیمای مؤمنین در

روایات و احادیث. ب. عنوان

۲۹۷/۱۷۸

کتابخانه ملی ایران

* سیمای مؤمنین *

مترجم: محمد صادق قبادی

ناشر: انتشارات حلم

چاپ: نگین

نوبت چاپ: اول / ۱۳۸۵

قطع و تعداد صفحات: جیبی - ۹۶ صفحه

تیراژ: ۱۰۰۰۰ نسخه

حروفچینی و طراحی جلد: موسوی - ۷۷۴۷۳۹۳

قیمت (شومیز): ۵۰۰ تومان

قیمت (سلفون): ۸۰۰ تومان

شابک: ۹۶۴ - ۸۴۹۰ - ۳۴ - ۱

مق شرعی و قانونی چاپ این کتاب مخصوص ناشر است

- قم، خیابان معلم، نبش کوچه ۱۰، انتشارات حلم

تلفن: ۷۸۳۱۷۰۴ - ۲۵۱ صندوق پستی: ۱۱۴۸ - ۳۷۱۳۵

مرکز پخش: قم، خیابان ارم، پاساژ قدس، پلاک ۱۷۸ - تلفن: ۷۷۸۳۲۷

«فهرست مطالب»

پیشگفتار ۸

● فصل اول

حق خدا

حق خدا ۱۴

تقوی ۱۵

نصیحت و همکاری بر اقامه حق در جامعه ... ۱۵

نیکی، شکر، رضا و صبر ۱۶

زیارت برادر مؤمن ۱۷

سکوت در غیر معلومات ۱۷

قرآن ۱۸

● فصل دوم

حقوق اعضاء

- ۲۰ حق نفس
- ۲۱ حق زبان
- ۲۲ حق گوش
- ۲۳ حق چشم
- ۲۴ حق دست
- ۲۵ حق پا
- ۲۶ حق شکم
- ۲۷ حق عورت

● فصل سوم

حقوق واجبات

- ۳۱ حق نماز
- ۳۲ حق حج
- ۳۳ حق روزه

۳۴ حق صدقه

۳۵ حق قربانی

● فصل چهارم

حقوق سرپرستان

۳۸ حق فرمانروا

۴۰ حق معلم

۴۱ حق مولی

● فصل پنجم

حقوق رعیت

۴۴ حق رعیت

۴۶ حق شاگرد

۴۸ حق همسر

۵۰ حق غلام و برده

● فصل ششم حقوق خویشاوندان

۵۳	 حق مادر
۵۴	 حق پدر
۵۶	 حق فرزند
۵۷	 حق برادر
۵۹	 حق مولی
۶۰	 حق آزاد شده

● فصل هفتم حقوق مردم

۶۳	 حق احسان کننده
۶۴	 حق مؤذن
۶۶	 حق امام جماعت
۶۸	 حق همنشین
۷۰	 حق همسایه
۷۲	 حق همراه و همسفر
۷۴	 حق شریک

۷۶		حق مال
۷۷		حق طلبکار
۷۸		حق معاشر
۸۰		حق مدعی
۸۱		حق مدعی علیه
۸۲		حق مشورت کننده
۸۳		حق مشاور
۸۴		حق نصیحت خواه
۸۶		حق نصیحت کننده
۸۸		حق سالخورده
۸۹		حق خردسال
۹۰		حق سائل
۹۱		حق مسئول
۹۱		حق شاد کننده
۹۲		حق بدی کننده
۹۴		حق هم کیش
۹۵		حق اهل ذمه
۹۶		فهرست منابع

پیشگفتاره

بسم الله الرحمن الرحيم

متن رساله حقوق امام سجاد علیه السلام در کتاب‌های فراوانی نقل شده است.

عالم بزرگ شیخ صدوق رحمه الله علیه، این رساله را با سند معتبر در کتاب «الخصال» و «الفقیه» نقل نموده است.

و همچنین در کتاب «تحف العقول» و «مکارم الاخلاق» ذکر شده است. تعداد حقوق بر اساس نقل «تحف العقول» ۵۰ حق است ولی بر اساس نقل مرحوم صدوق قدس سره ۵۱ حق می‌باشد. و حقی به نام (حق الحج) بین (حق نماز) و (حق روزه) دیده می‌شود.

هر چند اصول مطالب آن با یکدیگر مطابق است اما در نقل روایت بین آن دو اندکی تفاوت (از نظر تفصیل و اجمال و غیر اینها) دیده می‌شود. در این رساله، حقوقی مطرح شده است که برخی از آنها واجب و برخی دیگر که در اکثریت قرار دارند

جزو مستحبات می باشند ولی سزاوار است رعایت شود.
حقوق مذکور در این حدیث شریف را می شود به صورت زیر خلاصه کرد:

الف) حق خدا

ب) حقوق اعضاء: حق نفس، زبان، گوش، چشم، دست، پا، شکم، عورت

ج) حقوق بعضی از عبادات: نماز، حج، روزه، صدقه، قربانی

د) حقوق پیشوایان: سلطان، معلم، مولی

ه) حقوق زیر دستان: رعیت، شاگرد، زن، بنده

و) حقوق خویشاوندان: مادر، پدر، فرزندان، برادر

ز) حقوق اجتماعی: کسی که به تو احسان کرده، مؤذن، امام

جماعت، همتشین، همسایه، رفیق، شریک، مال، طلبکار،

معاشر، مدعی، مدعی علیه، مشورت کننده، مشاور، نصیحت

خواه، نصیحت کننده، سالخورده، خردسال، سائل، مسئول،

شاد کننده تو، بد کننده به تو، هم کیشان، اهل ذمه.

(به بیان دیگر مطالبی که در این حدیث شریف ذکر شده

عبارت است از:

۱- حقوق خداوند متعال و بعضی واجبات بر انسان.

۲- حقوق انسان بر خود و نیز حقوق متقابل بین ملت‌ها و حاکمیت‌ها.

۳- حقوق متقابل انسان‌ها به یکدیگر.

۴- حقوق ملت‌ها نسبت به یکدیگر.

مرجع ما در این ترجمه و توضیح، کتاب شریف «من لا یحضره الفقیه» می‌باشد. این رساله در عصر جاهلیت، پیامی است فراتر از زمان خویش، بلکه فراتر از همه عصرهای تمدن بشری!

امروز که بشر مدعی دستیابی به بالاترین شکل تمدن است و دم از حقوق بشر و حتی حمایت از حیوانات و یا حفظ محیط زیست می‌زند، علاوه بر دروغ بودن این شعارهایی که مطرح می‌کنند در بُعد قانون‌شناسی و قانون‌گذاری نیز در مقایسه با رساله الحقوق امام سجاد (علیه السلام) ضعف‌هایی دارند.

امام سجاد (علیه السلام) در این رساله جامع، صفات مؤمنین راستین و برگزیده را بیان می‌فرماید.

امید است خداوند به ما توفیق عمل به دستورات اسلام و وصایای مذکور در این رساله را عنایت فرماید و ما را از خادمین امام زمان (علیه السلام) قرار دهد.

قم المقدسة محمد صادق تبادی